

Ontvang de heilige Geest

Deze preek is gehouden op zondagmorgen 5 juni in de Adventkerk in Amersfoort. Gelezen zijn Genesis 2:4-7 en Johannes 20:19-23. Gezongen is onder andere gezang 610 en 939 (Liedboek 2013).

Gemeente van Christus,

Jezus blaast op zijn leerlingen. Dat deed mij denken aan het bekende boek van C.S. Lewis. Het gaat over de leeuw, de heks en de kleerkast. In de wereld van Narnia is een heks de baas. De wereld is door haar betoverd. Waar zij de baas is, is het ijsig koud. De rivieren zijn bevroren, overal ligt sneeuw. Het is een winter waar geen einde aan komt. Mensen en dieren die niet buigen voor de heks worden door veranderd in steen. De binnenplaats van het kasteel van de heks staat vol met stenen beelden.

Maar op een dag wordt het toch lente. Er komt beweging in het bevroren landschap. Want Aslan komt eraan, de leeuw, de koning van de dieren is in aantocht. Het ijs begint te smelten. Het bevroren water gaat weer stromen. Vogels beginnen te fluiten. Bloemen gaan bloeien. Er verschijnt groen aan de bomen. De wereld krijgt weer kleur.

Aslan komt om de heks voor altijd te verslaan, maar de heks geeft zich niet zomaar gewonnen. Ze laat de mensen die ze in haar macht heeft niet zomaar los. Aslan ziet dan maar één oplossing. Hij doet iets wat niemand begrijpt. Hij laat zichzelf gevangen nemen. Hij wordt gedood. De heks denkt dat ze heeft gewonnen. Maar ze vergist zich want er is een kracht waar zij niet van weet. Aslan wordt tot leven gewekt. En nu kan niets hem meer tegenhouden.

Zelfs de muren van het kasteel van de heks kunnen hem niet stoppen. Aslan neemt een aanloop en springt hoger dan hij ooit heeft gesprongen. Hij springt over de muur van het kasteel heen en staat dan tussen al de stenen beelden die daar staan. Hij springt van het ene beeld naar het andere en hij blaast. Hij blaast zijn adem tegen een stenen leeuw aan. Hij blaast met zijn adem tegen een stenen dwerg. Hij schiet op een stenen dryade af. Hij draait zich om naar een stenen konijn. Hij rent door naar twee centauren. Al die stenen beelden worden door Aslan beademd.

Eerst lijkt het alsof er helemaal niets verandert, maar dan kruipt er langzaam een klein streepje goud over de witmarmeren rug van de stenen leeuw. Het goud vloeit steeds verder uit. De kleur verspreid zich door heel zijn lichaam. Terwijl zijn achterkant nog van steen is, schudt de leeuw met zijn manen en al die zware stenen ribbels golven naar beneden als lokken levend haar. Hij spert zijn warme rode muil wagenwijd open en gaapt hartgrondig. Zijn achterpoten komen tot leven. Hij tilt er een op om zichzelf daarmee te krabben. Dan valt zijn oog op Aslan

en met soepele sprongen draaft hij achter hem aan en begint uitgelaten om hem heen te dansen.

Wat er met de stenen leeuw gebeurt, gebeurt met alle stenen beelden die beademd zijn door Aslan. Het binnenplein van het kasteel van de heks zag eruit als een museum. Het was doods en stil. Maar nu begint het te bruisen van leven. In kille wit van marmer maakt plaats voor alle kleuren van de regenboog. De doodse stilte maakt plaats voor blij gebrul, gebalk, gejank, geblaf, gepiep, gekoer, gehinnik, gestamp, geschreeuw, gejuich, voor lachen en van zingen. En dat alles dankzij Aslan, de koning van de dieren, de leeuw. Hij wekt met zijn adem heel die dode wereld tot leven. De macht van de heks is door hem gebroken. Een betoverde wereld wordt door hem bevrijd. Tot zover het Pinksterevangelie volgens C.S. Lewis.

Gesloten deuren

Dit verhaal heeft mij geholpen om te begrijpen wat Jezus doet als hij blaast op zijn leerlingen. Ze zijn er aan het begin van het verhaal aan toe als de stenen beelden op de binnenplaats van het kasteel van de heks. Op de avond van de eerste dag van de week zijn ze bij elkaar. Ze hebben de deur goed op slot gedaan want ze bang zijn voor de joden. Angst heeft hen bevangen. Ze hebben gezien wat er met hun Heer gebeurd is. Wat zal er met hen gebeuren als ook zij gevangen worden genomen. Angst maakt dat ze de deur hebben gesloten. Angst maakt dat ze zichzelf onzichtbaar maken. Angst maakt van de leerlingen levende doden. Dit huis is hun graf en de gesloten deur is de steen die voor het graf gewenteld is. Het is zoals in het lied dat we net gezongen hebben.

Zo dor en doods

Zo levenloos

Verlamd, uiteengeslagen

Zonder hoop en zonder troost

Slijten wij de dagen.

Zo ziet het leven van de leerlingen eruit voordat het Pinsteren wordt. Zo zijn wij eraan toe als de Geest ons niet tot leven wekt. Onzekerheid houdt ons gevangen. Twijfel verlamt ons. Angst beneemt ons de adem.. De heks heeft ons betoverd. Het woord van de Heer dringt niet tot ons door. Ongeloof bezet ons en wij zijn niet de enigen. Het overkomt de besten. De leerlingen zijn bij elkaar achter gesloten deuren. De Heer is al wel opgestaan de leerlingen zijn er nog aan toe als doden. Zonder de adem van de opgestane Heer zijn wij er miserabel aan toe.

Gods adem

Wat de leerlingen en wat wij allemaal nodig hebben is dat de Heer ons met zijn adem tot leven wekt. Wij hebben nodig wat van God gezegd wordt bij de schepping van de mens. Hij vormt ons uit het stof, uit aarde. Hij boetseert ons uit klei. Maar leven doet die klei-pop niet. Die klei-pop die God boetseert uit het stof

van de aarde, die is even dood als de stenen beelden die op de binnenplaats van het kasteel van de heks staan. Wij worden pas mens als God zijn adem in ons blaast. Pas als God levensadem in de neus van de mens blaast, dan pas wordt de mens een levend wezen. In Genesis wordt de levensadem op deze manier alleen aan de mens geschonken. Maar in Psalm 104 wordt dat uitgebreid naar alles wat leeft. Alles wat ademt dankt de adem aan God.

*Verbergt gij uw gelaat zij bezwijken van angst
ontneem hun de adem en het is met hen gedaan,
dan keren zij terug tot het stof dat zij waren.
Zend uw adem en zij worden geschapen
zo geeft u de aarde een nieuw gelaat.*

Het komt hierop neer: zonder de adem van God zijn wij als schepping nergens. Alles hangt af van zijn adem en dat is dus ook zo voor de leerlingen na Pasen. Jezus komt tot hen als de opgestane Heer. Gesloten deuren kunnen hem niet tegenhouden. Hij komt in hun midden staan en zegt: vrede voor jullie. Hij toont hun zijn handen en zijn zijde. Hij blaast zijn adem over hen uit en hij zegt tot hen: ontvang de Heilige Geest. Lucas verwijst met zijn verhaal in Handelingen terug naar de gave van de wet op de Sinaï. Het geluid van de storm en de tongen als van vuur verwijzen naar wat er rond die berg gebeurde. Johannes trekt een ander spoor. Bij Johannes blaast Jezus op de leerlingen zoals God dat deed toen hij de mens uit het stof van de aarde vormde. Jezus blaast op de leerlingen. Hij zendt hun zijn adem.

En de leerlingen staan op uit hun verlamming. Hij zendt zijn geest en hun sprakeloosheid wordt doorbroken. Ze krijgen weer kleur op hun wangen. Hun graf gaat open. Hun angst wordt van hen afgenomen. Ze worden tot leven gewekt. Ze worden bevrijdt uit de betovering om mens te zijn. De deuren die gesloten waren gaan open en de leerlingen gaan de wereld in om te spreken. Hoe kan het dat angstige mensen met Pinksteren op een zeepkist gaan staan? Hoe kan het dat Petrus die zijn Heer heeft verloochend, met Pinksteren zijn naam belijdt? Het geheim daarvan is de adem van de Heer. Iemand staat op en gaat spreken. Hij legt de bijbel zo uit dat de woorden levend worden. Mensen worden er door geraakt. Ze laten zich dopen tot vergeving van zonden. Dat wat hen terneerdrukt wordt van hen afgenomen. Dat wat ons van God scheidt is er niet meer. De zelfbeschuldiging wordt geïnterrumpeerd. Het verwijt wordt van zijn kracht beroofd. Je mag opnieuw ademhalen en in verbinding staan met mensen om je heen. Als de verlamming wijkt ontstaat er een beweging van hoopvol leven.

Tenslotte

Vanmorgen vieren wij dat die beweging ook ons heeft geraakt. Wij zouden hier vanmorgen niet bij elkaar zijn als gemeente van de Heer als zijn adem de leerlingen niet had vervuld. De meesten van ons zijn als kind al gedoopt. Als kind al zijn we opgenomen in de beweging die met Pinksteren is begonnen. Het

evangelie dat door de apostelen is verkondigd, het klinkt ook in onze oren. De tongen die met Pinksteren zijn losgemaakt, ze spreken ook tot ons. En het geheim van dat spreken dat is de Geest. De adem van de Heer is het geheim waar wij van bestaan. Zijn adem is het die ons doet geloven. Zijn adem is het die ons doet bidden. Zijn adem is het die ons doet zingen. Zijn adem is het die ons doet belijden. Zijn adem is het die ons bevrijdt van angst. Zijn adem doet ons opstaan tot nieuw leven. Zijn adem heeft uit het graf ons opgericht, doet ons in vrijheid ademen en leven voor Gods aangezicht.

Wat voor de gemeente in zijn algemeenheid geldt, dat geldt vanmorgen in het bijzonder voor jullie. Afgelopen seizoen zijn wij om de twee weken bij elkaar gekomen achter gesloten deuren. We hebben ons verdiept in het geloof van de kerk. De apostolische geloofsbelijdenis was onze leidraad. Het geloof zoals ons dat geleerd is door de apostelen. De mannen op wie Jezus geblazen heeft en via hun woorden blaast hij op ons. We hebben openhartig met elkaar gesproken en van elkaar geleerd. Daarbij zijn ook onze vragen en onze twijfel op tafel gekomen. Dat wat de leerlingen gevangen hield staat niet ver van ons af. En toch zullen jullie zo meteen zeggen: ja, ik geloof. Ik vind het heel toepasselijk dat jullie dat met Pinksteren doen want met Pinksteren belijden we dat dit geloof een gave is van God. Jullie kunnen dit zeggen omdat hij op jullie ademt. Zijn adem heeft het geloof in jullie gewekt.

In dat vertrouwen mogen jullie ook je weg mogen vervolgen. Je zult de handen opgelegd krijgen. De woorden die Jezus zei toen hij op zijn leerlingen blies, die woorden zullen ook klinken in jullie oren. Ontvang de heilige Geest. De Geest van Jezus zal jullie vergezellen. Op je weg door het leven ben je niet alleen. Hij zal jullie leiden, wees niet bevreesd. De Geest staat niet alleen aan het begin van ons geloof. Ook in het vervolg kunnen wij niet zonder. De Geest is even onmisbaar voor ons geloof als onze ademhaling voor ons leven. Als onze adem stopt is het met ons gedaan. Dan keren wij terug tot het stof dat wij waren. Maar zendt God ons zijn adem, dan worden wij geschapen. Zendt God zijn Geest dan worden wij mens. Dan leven we echt, dan zijn we verbonden, met God en elkaar en onszelf.

De leerlingen zijn bij elkaar op de avond van de eerste dag van de week achter gesloten deuren. Jezus komt in hun midden staan zoals hij ook vanmorgen in ons midden is. Hij blaast ons zijn levensadem toe en zegt: ontvang de heilige Geest.

Amen